

УДК 640.41:338.24

Шевченко Д.О.¹, Червоний В.М.²

¹ студ. гр. УГР-31, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

² канд. тех. наук, доцент ХНУ ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Готельно-ресторанна сфера відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку національної економіки; передусім, вона сприяє розвитку міжнародних відносин та стимулює роботу багатьох суміжних галузей [5]. Початок повномасштабної війни став значним потрясінням для усіх сфер державної економіки, у тому числі індустрії гостинності. Численні фінансові кризи, які переживає Україна останніми роками, суттєво вплинули на платоспроможність як громадян, так і підприємств [1].

Більшість закладів готельно-ресторанної галузі зіткнулись із низкою негативних факторів та труднощів, серед яких: припинення потоку іноземних туристів та зменшення внутрішнього туризму, втрата довіри клієнтів та зростання економічної нестабільності, загальне скорочення доходів та неможливість відновлення й модернізації інфраструктури. Окрім цього, велика

кількість підприємств опинилися у зоні бойових дій і, як наслідок, були змушені релокуватися або зовсім припинити свою діяльність, що позначилося на загальних обсягах реалізованих послуг за цей час [1].

Найбільше негативного впливу через воєнні дії зазнав готельний бізнес північних, східних та південних регіонів України; на сьогодні налічується щонайменше 12 зруйнованих готельних підприємств у Харківській, Миколаївській, Чернігівській, Київській, Херсонській, Одеській та Запорізькій областях України [3, 5]. На кінець травня 2022 року в Україні закрилося 37% закладів ресторанного господарства. Сектор втратив близько 60% працівників, а прибутки скоротилися більше ніж вполовину. Незважаючи на це, за два з половиною роки повномасштабної війни відкрилася значна кількість нових закладів ресторанного обслуговування, що спеціалізуються здебільшого на онлайн-замовленнях [4]. Окрім цього, значна кількість власників готельно-ресторанних підприємств зіткнулась із необхідністю переміщення бізнес-об'єктів у більш спокійні регіони України, або навіть за її межі [2]. Готельний ринок західних регіонів України навесні 2022 року показав найкращу динаміку – 100% завантаження, що було зумовлено міграцією українців зі східних, центральних та південних регіонів; серед них були й ті, хто пізніше мігрував закордон, і внутрішньо переміщені особи [3]. Багато готельних підприємств долучились до волонтерського руху – серед них «Банкготель», мережа «Ribas Hotels», «Прем'єр-готель Палаццо», «Прем'єр-готель «Дністер» та ін., що надали волонтерську та гуманітарну допомогу біженцям і військовим [3].

Багато закладів переорієнтовується на задоволення поточних потреб, адже необхідність підтримки власної конкурентоспроможності залишається актуальною навіть в умовах воєнного часу. Так, підприємства готельно-ресторанної сфери активно залучають нові послуги та пропозиції, що відповідають сучасним потребам споживачів, спонукають до підтримки Збройних Сил України шляхом запровадження акцій та програм, організовують спеціальні заходи у підтримку військових та біженців тощо [1].

Серед перспективних напрямів розвитку закладів готельно-ресторанної індустрії у воєнний період виділяють наступні: популяризація цифрових технологій (зокрема у закладах харчування); розвиток внутрішнього туризму в Західній частині України, організація гірських турів та лікувально-оздоровчих програм; облаштування безпечних мобільних точок та організація виконання онлайн-замовлень; розробка соціальних, волонтерських та гуманітарних проєктів; популяризація відпочинку в заміських готельних комплексах; підтримання контакту з аудиторією у соціальних мережах; персоніфікований підхід до гостя та орієнтація на безпеку [4, 5].

На думку експертів, підприємства готельно-ресторанної сфери мають певні перспективи відновлення та розвитку у післявоєнний період. Прогнозується збільшення туристичного попиту, а отже затребуваність закладів розміщення та харчування [3]. Відновлення ресторанних потужностей в Україні можливе не раніше, ніж за 1-2 роки після завершення війни; для цього знадобиться значна підтримка з боку світової спільноти, інвестиції та кваліфіковані кадри [4].

Підсумовуючи усе вищезазначене, повномасштабне вторгнення росії на територію України дестабілізувало більшість сфер економічної діяльності, у тому числі індустрію гостинності. Воєнні реалії змусили заклади готельно-ресторанної сфери тимчасово припинити своє функціонування, перемістити об'єкти у інші регіони та/або переформатовувати свою діяльність [2]. Для усунення наслідків війни та повноцінного відновлення діяльності готельно-ресторанної індустрії України необхідний час, відносна економічна стабільність у країні та значні фінансові ресурси.

Список використаних джерел:

1. Мітяєва Т. Л., Горішевський П. А. Війна та готельно-ресторанна сфера: виклики та адаптація. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62.
2. Муха Р. А. Вплив війни на заклади готельно-ресторанної сфери та їх конкурентоспроможність. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 72–76.

3. Пандяк І. Г. Вплив російсько-української війни 2022 р. на розвиток готельного бізнесу в Україні. *Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності*. 2022. Секція 1. С. 100–104.
4. Румянцева І. Б., Мендела І. Я. Готельна індустрія України в умовах воєнного часу. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: Економіка та управління. 2024. № 11.
5. Тимейчук А. М., Харлан Р. Ю. Сучасні виклики ресторанного бізнесу в Україні. *Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і індустрій* : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 14 квітня 2023 року. Київ : КНУТД, 2023. С. 172–173.